

Reykjavík, 6 maí 2019

Nefndasvið Alþingis
b.t. utanríkismálanefndar
Austurstræti 8–10
101 Reykjavík

Efni: Umsögn SVP – Samtaka verslunar og þjónustu um tillögu til þingsályktunar um staðfestingu ákvörðunar sameiginlegu EES-nefndarinnar, nr. 93/2017 um breytingu á IV. viðauka (orka) við EES samninginn (þriðji orkupakkinn) – 777. mál.

Hinn 1. apríl sl. lagði utanríkisráðherra fram á Alþingi tillögu til þingsályktunar um staðfestingu ákvörðunar sameiginlegu EES-nefndarinnar, nr. 93/2017, um breytingu á IV. viðauka við EES-samninginn. Tillögunni var vísað til utanríkismálanefndar hinn 9. apríl sl. að fyrri umræðu lokinni. Með tölvupósti, dags. 11. apríl 2019, óskaði nefndin eftir umsögn SVP – Samtaka verslunar og þjónustu um tillöguna. Með þingsályktunartillögunni leggur ráðherra til að Alþingi álykti að heimila ríkisstjórninni að staðfesta fyrir Íslands hönd ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 93/2017 frá 5. maí 2017 um breytingu á IV. viðauka (Orka) við EES-samninginn frá 2. maí 1992, og fella átta Evrópugerðir inn í samninginn.

Að mati SVP er afar brýnt að þingheimur hafi hugfast það verkefni sem honum er ætlað við meðferð og afgreiðslu málsins á Alþingi. Með samþykkt þingsályktunartillögu gefur Alþingi fyrirmæli um tiltekin verkefni. Ábyrg afgreiðsla hlýtur að eiga sér stað að yfiringnu hagsmunamati þar sem á kunna að vegast sjónarmið sem mæla með eða á móti samþykkt og allt þar á milli. Stjórnلög setja Alþingi mörk en að öðru leyti byggja þingmenn ákvarðanir á eigin samvisku.

Þingsályktunartillagan er lögð fram að með það að leiðarljósi að fella tilteknar Evrópugerðir í EES-samninginn. Sá samningur hefur, ásamt fylgigögnum, lagagildi á Íslandi skv. 2. sbr. 1. gr. laga nr. 2/1993. Af 3. gr. sammingsins leiðir að íslenskum stjórnvöldum ber að gera allar viðeigandi almennar eða sérstakar ráðstafanir til að tryggja að staðið verði við þær skuldbindingar sem af samningnum leiðir og varast ráðstafanir sem teft geta því í tvísýnu að

markmiðum samningsins verði náð. Þannig ber íslenskum stjórnvöldum að taka þátt í að stuðla að stöðugri og jafnri eflingu viðskipta- og efnahagstengsla samningsaðila við sömu samkeppnisskilyrði og eftir sömu reglum með það fyrir augum að mynda einsleitt Evrópskt efnahagssvæði. Framangreint markmið var m.a. sett fram í ljósi þeirrar sameiginlegu sýnar aðildarríkja EES-samningsins að á grundvelli markaðsbúskapar væri rétt að stuðla að auknu frjálsræði og samvinnu í viðskiptum, mynda bæri öflugt og einsleitt Evrópskt efnahagssvæði sem grundvallist á sameiginlegum reglum og sömu samkeppnisskilyrðum og rétt væri að beita sér fyrir því að frelsi til vöruflutninga, fólksflutninga, þjónustustarfsemi og fjármagnsflutninga yrði sem víðtækast EES-svæðinu. Þessu til viðbótar voru aðildarríkin m.a. einnig sammála um að varðveita bæri, vernda og bæta umhverfið og sjá til þess að náttúruauðlindir verði nýttar af varúð og skynsemi og að efla bæri hagsmuni neytenda og styrkja stöðu þeirra á markaði EES-svæðisins með öflugra neytendavernd að markmiði. Í því ljósi var við samningsgerðina beinlínis gert ráð fyrir því að Evrópugerðir í formi tilskipana og reglugerðar yrðu teknar upp í landsrétt enda stefnir samningurinn að einsleitni. Með lögfestingu EES-samningsins staðfesti Alþingi að það teldi hagsmuni Íslands af þátttöku í EES-samstarfinu ríka.

Um þessar mundir standa þingmenn frammi fyrir því að þurfa að framkvæma tvíþætt hagsmunamat en hagsmunamat ríkisstjórnarinnar liggur þegar fyrir í ályktunarorðum og greinargerð þingsályktunartillögunnar. Þannig þarf þingheimur að skilgreina vald sitt til þess að samþykkja tillöguna í ljósi þeirra takmarka sem stjórnlæg setja Alþingi. Hinn þáttur matsins felst í því að veга og meta hagsmuni Íslands af því að taka á snurðulausan hátt áframhaldandi þátt í samstarfi á grundvelli EES-samningsins annars vegar eða hvort réttlæt看legt geti talist að fórna að hluta eða heild ábata landsins af samstarfinu.

Það er eðlileg krafa að það sé í höndum þingheims að skilgreina sig innan eða utan valdheimilda hvað þingsályktunartillöguna varðar. Að því sögðu leggja SVP sérstaka áherslu á mikilvægi EES-samningsins fyrir íslenskt atvinnulíf og íslenskt samfélag. Rétt er að áréttta að mikilvægið verður seint ofmetið, enda er öllum ljós sú mikla og jákvæða breyting sem orðið hefur á samfélaginu öllu þann aldarfjórðung sem EES-samningurinn hefur verið í gildi. Samningurinn veitir, sem kunnugt er, Íslendingum aðgang að þeim 500–600 milljón manna markaði sem er innri markaður ESB- og EFTA-ríkjanna. Það skiptir afar miklu að þessu farsæla samstarfi verði ekki teflt í tvísýnu. Sú umræða sem farið hefur fram í

Þjóðfélaginu að undanfögnu um það mál sem hér er til umfjöllunar, er með þeim hætti að full ástæða er til að staldra við og vekja athygli á mikilvægi málsins.

SVP telja mikilvægt að hafa í huga að orkulöggjöfinni er ætlað að efla samkeppni á því sviði sem löggjöfin nær til. Slíkt styrkir stöðu orkukaupenda, hvort sem það eru fyrirtæki eða einstaklingar, gagnvart þeim sem framleiða og dreifa orku. Eins og á öðrum sviðum þar sem virk samkeppni er til staðar, kemur það öllum kaupendum til góða, hvort sem er í formi betri þjónustu eða lægra verði. Sterkar vísendingar eru um að samþykkt tillögunnar muni hafa ábata í för með sér.

Þeir annmarkar á innleiðingu þriðja orkupakkans sem teflt hefur verið fram í almennt umræðu að undanfögnu eru illa skilgreindir og óljósir að mati samtakanna. Verði ákvörðunartaka um samþykkt tillögunnar byggð á tilvist þeirra er ekki einungis hætt við að meiri hagsmunum verði fórnað fyrir minni heldur einnig að ríkum og skýrum hagsmunum verði fórnað fyrir óljósa, illa skilgreinda og í öllu falli takmarkaða hagsmuni. Þar með yrði skýrum heildarábata fórnað af þarfleysu. Þeir hagsmunir sem Ísland og íslenskt samfélag hefur af því að af innleiðingu verði, eru í öllu tilliti mun ríkari, enda tekur orkupakkinn ekki yfirráð yfir orkuauðlindunum úr höndum íslensku þjóðarinnar.

Að framangreindu sögðu leggja SVP eindregið til að þingsályktunartillagan verði samþykkt.

Virðingarfyllst,

f.h. SVP – Samtaka verslunar og þjónustu

Andrés Magnússon
framkvæmdastjóri